

Počítačů se děti nenajedí

DANIEL BALLON

Zanedlouho má být zahájena masová výroba „počítače za 100 dolarů“ pod obchodní značkou XO. Profesor Nicholas Negroponte z Massachusetts Institute of Technology (MIT) věří, že jeho počítač změní svět. Cílem je pozvednout děti celého světa pomocí moderních technologií. Jenže za tímto snem se skrývá poněkud komplikovanější realita, která je mnohem méně idealistická.

Profesor Negroponte věří, že jeho neziskový projekt „Notebook pro každé dítě“ - One Laptop per Child (OLPC) může pomoci vyřešit „jakýkoliv problém, který si lze představit, od světového míru po životní prostředí, hlad a chudobu“. Mediální komentáře hotového výrobku OLPC vychvalují mnohé jeho inovativní prvky. Žádný z těchto komentářů ovšem nezmiňuje to, co XO neposkytuje - XO například dětem

nezajistí čistou pitnou vodu, dostatečnou výživu nebo léky na běžné nemoci.

Jistě, Negroponte nemyslel, že jeho výrobek vyřeší hlad a chudobu přímo. Chtěl říci, že pokrok ve vzdělávání poskytne lépe nástroje, které pak tyto základní problémy pomohou řešit. To je úžasný cíl a XO je bezpochyby úžasnou vzdělávací pomůckou. Kdyby OLPC byla nadací, která by rozdávala notebooky chudým dětem, bylo by to bezpochyby šlechetné úsilí. Ale projekt profesora Negroponteho se sotva vyhne korupci a ochuzení těch nejpotřebnějších.

Obchodní model OLPC totiž vyžaduje podstatnou investici ze strany vládních rozvojových zemí. Tím způsobí přesměrování omezených vzácných zdrojů, které by jinak mohly být využity na zajištění základních potřeb obyvatel. Navíc slavný „Notebook

za 100 dolarů“, který mimochodem stojí 188 dolarů, lze objednat v minimálním množství 250 tisíc kusů. OLPC oslovuje vlády zemí, jako je Nigérie, kde třetina dětí trpí podvýživou. Minimální investice ve výši 50 milionů dolarů tedy představuje částku, která by jinak mohla být využita k zajištění jídla pro víc než milion dětí na celý rok!

OLPC se spoléhá na naivní předpoklad, že až vlády zásilku dostanou, budou rozdělovat notebooky zdarma dětem, které si je svojí chudobou zaslouží. To je slepá důvěra ve zkorumpované vlády. Počítače spíš než u chudých dětí skončí na černém trhu.

OLPC si navíc osobuje nárok na monopol. Když přišla společnost Intel s konkurenčním levným notebookem, Negroponte prohlásil, že „Intel by se měl stydět.“ Profesor sebe vykresluje jako skromného (Pokračování na str. 2)

DAŇOVÉ RÁJE

V této rubrice představujeme státy, které konkurenčním přístupem ke zdanění a vysokou prosperitou dávají příklad ostatním zemím. Konkurenci jednotlivých jurisdikcí považujeme za garanci svobody a prosperity.

ARUBA

Forma státu: Autonomní stát v rámci nizozemského království. V roce 1986 se Aruba osamostatnila od Nizozemských Antil. Jednokomorový parlament má 21 členů volených ve všeobecných volbách na 4 roky.

Populace: 103 tisíc

Rozloha: 193 km² (leží v Karibiku poblíž Panamy)

Jazyk: Papiamentu (mix španělštiny, holandštiny a angličtiny).

Inflace: 3 % (měna: arubský florin s fixním kurzem 1,79 amerického dolaru)

HDP na obyvatele: 45 tisíc florinů (25 tisíc dolarů)

Míra přerozdělování: Stát přerozděluje 30 % HDP

Míra nezaměstnanosti: 6%

Daně: Na Arubě neexistuje DPH, ale firmy platí obrátovou daň ve výši 3 % tržeb. Daň z příjmu činí 0-19 % a z příjmu nad 100 tisíc florinů se neplatí. Dividendy jsou zdaňovány srážkovou daní ve výši 10%. Úroky z vkladů nejsou zdaňovány, kromě úroků z vkladů občanů zemí EU, které Aruba na základě tlaku EU zdaňuje srážkovou daní ve výši 15 % a výnos posílá vládám evropských zemí, z nichž vkladatelé pocházejí. Kasína platí daň 4 % z tržeb plus roční poplatek 5000 florinů a hotely platí 6 % daň z ubytování. Povinné důchodové pojištění činí 13,5 % (zaměstnanec 4 %, zaměstnavatel 9,5 %), zdravotní činí 9,5 % (zaměstnanec 1,6 %, zaměstnavatel 7,9 %). Z ročního platu nad 51 168 florinů (dvojnásobek průměrné mzdy) se pojištění neplatí a celkové maximální pojištění tak činí 13 tisíc florinů ročně. Daň z benzínu je 0,714 florinu na litr (7 korun), daň z piva 0,6 florinu (5,5 Kč) na půllitr, daň z cigaret 3,25 florinu (30 Kč) na krabičku. Cla činí 0-12 % a daň ze zisku firem 28 %, přičemž exportující firmy působící ve svobodných ekonomických zónách, které na ostrově existují, clo neplatí a daň mají jen 2 % ze zisku.

Armáda: Obrana je odpovědností Nizozemského království

Zdroje: www.cbs.aw

www.arubaeconomicaffairs.aw/NCPF_Report_Feb_16_2007.pdf

www.arubaeconomicaffairs.aw www.siad.aw

foto: wikipedia commons

Počítačů se...

(Pokračování ze str. 1)

idealistu, proti kterému se spikly Microsoft a Intel, kteří jej chtějí cenově vytlačit z rozvíjejícího se trhu nízkonákladových notebooků. Ukazuje se ale spíš, že profesor Negroponte nechápe základní principy trhu.

Na volném trhu se spotřebitelé těší svobodě kupovat výrobky, které nejlépe vyhovují jejich potřebám. Když tato nákupní rozhodnutí dělají vlády namísto lidí, připravují spotřebitele o tuto svobodu. Kdyby OLPC chtěla soutěžit na volném trhu, obracela by se přímo ke spotřebitelům. Jestliže se místo toho rozhodla lobbovat za získávání vládních zakázek, chce si zajistit pro XO imunitu před silami trhu.

Negroponte spekuluje, že ho Intel a Microsoft trestají za používání procesoru AMD a operačního procesoru Linux, ale skutečné motivace nejsou nijak osobní. Tyto společnosti respektují, že poptávka

po noteboocích je v nejhudších zemích zatím nízká.

Když Intel a Microsoft darují přes 100 tisíc počítačů s výraznou slevou na software, je to v jejich případě investice do vnímání značky. Až budou mít děti, ke kterým se tyto počítače dostanou, jednou prostředky, aby si nakoupily nové technologie, tyto firmy doufají, že se přikloní právě k produktům Intelu a Microsoftu. Budou to v takovém případě ale spotřebitelé, ne vlády, kdo učiní rozhodnutí o tom, co za své peníze koupí.

Pokud OLPC nemůže čekat, až v chudých zemích trh pro notebooky sám přirozenou cestou vznikne, nebo jestli nemůže zajistit rozdávání notebooků čistě na bázi daru, existuje řada dalších alternativ, jak posláním projektu rozumněji zrealizovat. Používání mobilních telefonů v rozvojových zemích roste raketovým tempem. Do konce tohoto roku bude trh s mobilními telefony zahrnovat polovinu světové populace. Mobilní telefony jsou levná odzkoušená technologie, která navíc stále častěji umožňuje i přístup na internet.

Jestliže je cílem rozšířit horizonty dětí pomocí komunikačních technologií, proč musí OLPC znovuvynalázat kolo? Jako levný mobilní telefon s přístupem na internet by XO mohl nadchnout spoustu spotřebitelů a bezprostředně přispět k vyššímu vzdělání. Stávající plán bude mít ale bohužel jiný dopad.

Pokud vlády přesměrují vzácné zdroje, které by mohly zajišťovat základní životní potřeby, bude důsledkem Negroponteho akce, že bude více dětí trpět hladem. Kdyby se profesor Negroponte chtěl těchto neblahých důsledků vyvarovat, měl by svůj důmysl nasměrovat do nějakého produktu, který je slučitelný s existujícím trhem. Úspěchem není dostat technologii k dětem skrze vládní donucení, ale přivést postupně děti k novým technologiím.

Daniel Ballon, Ph.D., působí v kalifornském Pacific Research Institute v San Franciscu. Článek vychází díky svolení www.tcsdaily.com, kde byl původně anglicky publikován. Překlad PM.

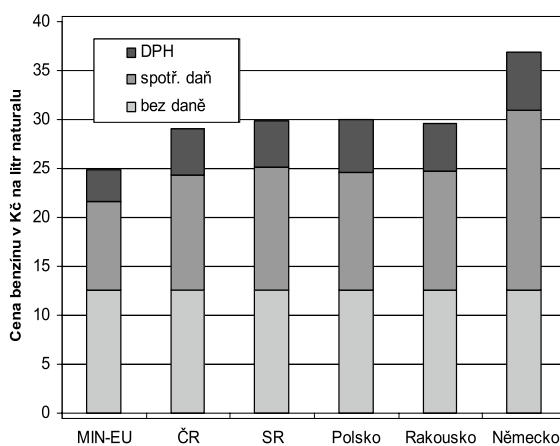
Může být Česká republika daňovým rájem?

PETR MACH

Česká republika je klasický *welfare state*, v negativním slova smyslu, s vysokou mírou státního přerozdělování a vysokými daněmi. Ne sice tak vysokými, jako v některých zemích západní Evropy, ale podstatně vyššími než v jiných dynamičtějším zemích. Česká republika by díky své poloze mohla úspěšně fungovat jako daňový ráj. Ukažme si to na příkladu daně z benzínu.

Podstatou daňového ráje je, že díky nízkým daním přiláká ke zdanění subjekty jiných států a o to nižší daně může uvalovat na své občany.

Mezi klasické příklady zemí, které vydělávají na nižší dani z benzínu, jsou Andora a Švýcarsko. Andora ani Švýcarsko nejsou členy Evropské unie, mohou proto nastavit sazbu spotřební daně z benzínu nižší než je minimum předepisované pro členy EU. Každý, kdo kdy cestoval autem do Švýcarska, ví, že natankovat rozhodně musí až ve Švýcarsku, nikoliv v Německu. Nač platit vysoké daně německé vládě, když je možno platit nižší daně švýcarské vládě. Německé vládě tak unikají možné daňové příjmy, ale protože Německo je rozlehlé, i tak se vysoké daně německé vládě vyplatí, protože díky velikosti země tankuje systematicky kvůli nižší dani v sousedních zemích jen malé procento obyvatel německého pohraničí. Také ne

všechna auta cizinců dokážou přejet velké Německo bez natankování. Německo je moc velké na to, aby mohlo kdy být daňovým rájem.

Evropská unie sice podstatně omezuje daňovou konkurenci, tím že nařizuje minimální sazby, ale protože velké země jako Francie a Německo jsou se svými sazbami vysoko nad úroveň minimálních sazeb požadovaných Evropskou unií, existuje stále i v rámci EU prostor pro konkurenci. Čím menší země, tím větší příležitost vydělat na nižších sazbách. (Čím menší země je, tím větší procento celkových daní z benzínu bude zapláceno cizinci.) Příkladem je Lucembursko, nejbohatší člen EU. Zároveň země s nejnižšími daněmi v EU. Lucembursko má horní sazbu DPH 15%, což je nejmíň v EU a přesně na úrovni

požadované jako minimum Evropskou unií. I sazbu z benzínu má blízko minimum. Díky tomu v Lucembursku tankují lidé z Německa, Francie i Belgie ku prospěchu rozpočtu lucemburského velkovévodství i jeho daňových poplatníků. Je lepší plnit si státní kasu penězi Němců a Francouzů a o to méně uvalovat na vlastní občany. Podobný přístup by měla zvolit i Česká republika.

Díky posilující koruně se česká sazba spotřební daně 11,84 Kč za litr naturalu dostala nad minimum požadované Evropskou unií ve výši 0,359 euro na litr. Stačilo by nám nyní o 2 Kč méně. Kdyby navíc Česká republika sjednotila sazbu DPH na 15%, byl by i benzín zatížen sazbou pouze 15%, jako v Lucembursku.

Díky své poloze ve středu Evropy je ČR přirozenou dopravní cestou. Česká republika je také relativně menší země s dlouhou hranicí se čtyřmi sousedními zeměmi. Proto má Česká republika dobrý předpoklad k tomu chovat se jako daňový ráj v rámci možného a uvalovat podstatný kus daňového břemene na cizí státní příslušníky a o to méně uvalovat na vlastní občany.

Kdyby ČR snížila daně z benzínu na minimum požadované Evropskou unií, mohla by cena benzínu klesnout pod 25 korun za litr. Vydělal by na tom nejen český daňový poplatník, ale patrně i státní rozpočet a – daňoví poplatníci sousedních zemí.

Sleduj svého (euro)regulátora

Je to ohraná píseň. Když se podíváte do mnoha měst a vesniček, a nikoli jen u nás doma, zarazí vás často až nápadně zjevná věc. Ta nejpěknější a nejlépe opravená budova v obci není mnohdy ani škola, ani místní starobinec, ani hasičská stanice, ale sídlo obecního nebo městského úřadu. Náhoda? Ani trochu. Je to zcela logické. Pokud máte v ruce balík cizích peněz k utracení a z tohoto balíku máte uspokojovat jak potřeby cizí, tak i vlastní, poměrně přirozeně snáz a rychleji uspokojujete ty vlastní. Ne proto, že jste zlotřilí, ale zkrátka proto, že na rozdíl od potřeb jiných, ty vlastní potřeby lépe znáte. Umíte je tudíž snadněji formulovat a obhajovat.

Pokud budou dva bezdětní úředníci diskutovat o tom, jaký rozpočet navrhnout obecní škole či školce, budou hledat shodu obtížněji, než v diskusi o tom, jakou část obecního rozpočtu utratit na provoz a opravy radnice, která je oba zaměstnává. Neopravenou radnici s okny, která nedovírají, zašlými parketami a nevyhovující elektroinstalací vidí každý den, pracují v ní. Stejně zanedbanou školu či školku navštíví jednou za uherský rok. Obecně řečeno: čím blíže jsou vaše potřeby veřejným zdrojům a čím více sami můžete ovlivnit jejich uspokojení z balíku veřejných peněz, tím větší šance, že vaše potřeba úspěšně „předběhne“ v řadě potřeby ostatních.

Totéž ovšem neplatí jen pro nakládání s veřejnými penězi, ale též pro regulaci. I v případě regulace chápe člověk-regulátor snadněji své vlastní potřeby, než potřeby jiných. Cesta od domněnky, že je něco potřeba regulovat ke konkrétnímu činu, je však v případě regulátora o poznání přímočařejší. Poptávka po regulaci tedy zdaleka nevzniká jen na straně veřejnosti, regulovaných subjektů, různých lobby,

zájmových skupin či z prosté úřednické snahy vykazovat činnost a expandovat rozsah své moci. Často je motorem regulace prostá a jednoduchá osobní potřeba regulátora řešit vlastní problémy.

Že vás nenapadá, o čem mluvíme? Zkuste se tedy zamyslet, proč si europoslanci vybrali ze všech sfér na světě, v nichž lze nesprávně uvažovat o regulaci cen, třeba roaming? Proč právě v této oblasti došlo ke slušné shodě napříč politickým i národnostním spektrem evropského parlamentu na zavedení maximálního cenového stropu na jednu minutu mezinárodního mobilního hovoru? Možná je to prostě jen tím, že je to právě komunita europoslanců, která ve srovnání s občany jednotlivých členských zemí používá roaming výrazně více. Roaming jako téma málokoho zajímá tak jako eurozákonodárce, protože většina občanů jej používá spíše řídce o dovolených. A byznysmeni přenechávají placení telefonních účtů svým korporacím. Na rozdíl od byznysmenů nemohou ale eurozákonodárci úhradu faktur prostě nechat někomu jinému, tarify roamingu ukrajují z jejich vlastních limitů. A už máme „téma“, které dříve nebylo. Většina běžných občanů totiž zřejmě v zásadě nevědomky vítá, že mobilní operátoři cenově diskriminují zahraniční volání a z něj pak podporují ceny volání domáciho. Takovou politiku přece dělají mobilní operátoři v zájmu většiny svých klientů, nikoli však v zájmu eurozákonodárce.

Pokud by se vám zdálo, že ze stejného soudku může být snaha některých evropských orgánů regulací „pročistit“ stanovování cen letenek, tj. umožnit „snadné porovnávání jejich konečných cen“ a „nematení zákazníků různými cenovými strategiemi“, možná budete mít pravdu.

Europoslanci a eurobyrokraté zřejmě spíše cestují letadlem než autem. Kdyby používali více auto, určitě by se již dávno objevil pokus o stanovení maximální ceny jednoho litru benzínu či nafty v celé EU, protože diference v cenách paliv mezi jednotlivými zeměmi jsou bez ohledu na sjednocování nepřímých daní stále dost zřetelné. A při velmi častém přejíždění hranic by se nejednomu regulovčikovi mohlo začít zdát, že jde o regulovatelnou anomálii. Napříští tedy očekávejte regulace v oblastech, které se bezprostředně dotýkají regulátorovy peněženky a kde lze snadno regulaci ve vlastním zájmu obhájit z pozic veřejného blaha. Na úrovni EU bych očekával regulace poplatků při výběru hotovosti z bankomatu či při platbě kartou a určitý tlak na sjednocení ceny hotelových pokojů. Zlí jazykové koneckonců tvrdí, že vznik eura byl též do značné míry tlačěn rozčarováním cestujících eurobyrokratů z množství měn, které při svých eurocestách musejí držet v peněžence a celkových nákladů na směnárenské poplatky. Možná přitaženo za vlasy, ale v každém případě při pozorování vývoje regulace sledujte bedlivě i to, kdy je snaha o regulaci nejsnáze vysvětlitelná péčí regulátora o vlastní rodinný rozpočet.

Mojmír Hampl
(mojmir.hampl@cnb.cz)
viceguvernér ČNB,
je členem redakční rady LF.

WISDOMA.CZ

zakázkové vzdělávací kursy ♦ řízení projektů ♦ zpracování projektů na klíč ♦ studie proveditelnosti ♦ projekty vzdělávání zaměstnanců ♦ investiční projekty ♦ projekty pro veřejnou sféru
♦ projekty technické pomoci

ÚŘAD NA ZRUŠENÍ

V této rubrice představujeme úřady, které žijí z peněz daňových poplatníků a jejichž existence je zbytečná nebo dokonce škodlivá. Jsme přesvědčeni, že odstraňování zbytečných úřadů je jediná cesta k omezení korupce a účinná cesta ke snížení daňového břemene.

DIVADELNÍ ÚSTAV

Status: Divadelní ústav byl zřízen v 50. letech minulého století a je příspěvkovou organizací Ministerstva kultury.

Počet zaměstnanců: 50 zaměstnanců

Rozpočet: 45 milionů Kč

Z toho na platy: 20 milionů Kč

Činnost: Úřad zaměstnává 50 úředníků a teatrologů. Hlavním předmětem činnosti je provozování Kanceláře Culture 2000, což je dotační program EU. V kanceláři se můžete přihlásit o grant na divadelní kousek. Pro letošek na téma „*Jak mohou na celoevropské úrovni občané přispět k identifikaci, evaluaci a výměně zkušeností a příkladů dobré praxe mezikulturního dialogu?*“ Divadelní ústav vám za poplatek poskytne konzultace při sepisování žádosti. Kdyby vám téma nevyhovovalo, byl vypsán ještě jiný grantový program – „*Stálé činnosti subjektů sledujících cíl obecného evropského zájmu v oblasti kultury nebo cíl, který je součástí politiky Evropské unie v této oblasti.*“ Hlavním nákladem úřadu kromě platů jsou výlohy na zahraniční cesty. Dodržuje se pravidlo, aby každý zaměstnanec vyjel na zahraniční festival minimálně jednou ročně. Úřad též vydává ročenku Divadelní adresář a čtvrtletník Divadelní revue a další publikace a provozuje knihovnu divadelní literatury a internetovou stránku divadlo.cz s programem divadel.

Hospodaření: Úřad hospodaří se státními a evropskými dotacemi. Prodej vlastních publikací pokrývá 1% výdajů.

Hodnocení: Divadla nepotřebují ke své činnosti divadelní ústav a nepotřebují jej ani daňoví poplatníci. Publikace o divadle může vydávat jakýkoliv vydavatel, pokud je o takové publikace zájem. Internetový program divadel může provozovat komerční subjekt nebo jej mohou společně provozovat divadla nekomerčně.

Verdikt: Úřad by měl být zrušen bez náhrady a barokní palác v Celetné ulici, kde úřad sídlí, by měl být prodán v dražbě. Daňoví poplatníci by ušetřili 45 milionů ročně a další desítky milionů by vynesla privatizace budovy.

BOSCO
Zahradní a krajinná tvorba

tel: 777 87 24 28
www.bosco.cz
info@bosco.cz

- projekce, realizace zahrad a prostor veřejné zeleně
- zakládání a odborná péče o trávniky
- péče o stávající zeleň, výsadby vzrostlých stromů
- kácení stromolezeckou technikou, odborný řez dřevin
- zakládání jezírek a jiných vodních prvků
- drobné zahradní stavební prvky, automatické závlahové systémy

Nakladatelství **C.H. BECK**

BEDŘICH DUCHOŇ, JANA ŠAFRÁNKOVÁ

Management
Integrace tvrdých a měkkých prvků řízení

B5, brožované, 392 s., obj. č. EU 43, ISBN 978-80-7400-003-4

BECKOVY EKONOMICKÉ UČEBNICE

- Vliv technologie na vývoj managementu
- Systém, okolí, prostředí
- Strategie, formulace, implementace
- Kvantitativní metody – nástroj pro implementaci a podporu rozhodování
- Faktory působící na architekturu organizačních struktur
- Organizace a lidské zdroje v manažerském procesu
- Komunikace, motivace, vedení
- Řešení problémů a konfliktů v manažerské práci
- Komplexní řízení kvality, nebo kvalita řízení?

Publikace lze objednat s 5% slevou v e-shopu na adrese www.beck.cz, nebo písemně na adrese: Nakladatelství C. H. Beck, Řeznická 17, 110 00 Praha 1
tel.: 225 993 959, fax: 225 993 920, e-mail: beck@beck.cz

Laissez-Faire, měsíčník pro svobodu jednotlivce. Čte se [lese-fér]. Vydává: občanské sdružení Laissez Faire. Adresa: Bozděchova 8, 150 00 Praha 5. Tel.: 603 228 753, mach@cepjn.cz. Redakční rada: Petr Mach, Tomáš Jirsa, Jaroslav Bachora, Mojmír Hampl. Internetový archiv: www.petrmach.cz. Číslo účtu: 1011153517/5500. Náměty, články, reakce, zájem o předplatné, zájem o inzerci uvádějte na výše uvedený kontakt. Registrace MK 8183. ISSN 1212-8597